

Jomart / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Jomart / hekaýa JOMART

«Oba Jomart gelipdir» diýdiler.

«0-how!» diýdiler.

Elli ýaşdan ötse-de, ile belli alym bolsa-da, obada onuň ady diňe Jomartdy. Ýumruk ýalyjaklara çenli «E-eý, Jomart, maňa näme getirdiň?» diýerdi.

– Eje, indi bir aýlap seniň ýanyňda boljak. Hoşmy? Näme işiň, näme derdiň bolsa, aýdyber. Hoşmy?

Ýetmişden agan eje görgülide perzent küýseginden başga näme dert bolsun!

– Wah, jan oglum, boýlaryňa...

Onýanca bir maşyn «Düýt!» etdi.

– E-eý, Jomart... Garry ene, salawmaleýkim! Biziň klasdaşy nä bukup-gizläp otyrsyň? Klasdaş, hany, mün maşyna!

– Eje, men häzir gelýän...

Jomart bilen klasdaşy çay başynda öten-geçeni agdar-düňder etdiler. Şu güne ýetiliп, sygryň üstünden gelnende, gürrüň ot-çöpe büdredi duruberdi.

– Äý, Jomart klasdaş, sygyr diýlen içigary saklamasaň, bi gara bokurdagam sakladanok. Bu içigary saklaýyn diýseňem, ot ýok. Bar ýeri pagta... Ynha, basym bi zaňnarlararam öýerip başlamaly birujundan...

Jomardyň beýleki bir klasdaşy, klasdaşynyňam aýaly Näzik gelip, ortadan gap-çanaklary aýyrды. Wah, negözel gyzdy. Gözleri dagysy çebşegiň gözü ýaly balkyldar durardы... On çaganyň agzyna düşüp, on bölege bölünipdir görgüli. Gyz eňekler gysylyp, dal boýlary egliпdir. Birmahalky Näzik gyz, heleýe öwrülipdir...

– Otuň kimden çözülýär? – diýip, Jomart dikeldi.

– Ot byrgatdan çözülýä-dä! – diýip, klasdaşam ýeňillik bilen dikeldi.

– Ýör!

Ot byrgadyň ýanynda otuň gürrüňi ýok eken. Ýone obanyň skladçysy oňa «Birki halta şaly bereýin» diýipdir-de, entegem bermändir.

– Ýör!

Skladda şaly kän eken. Emma, obanyň arçyny mellek paýlaşykda skladçynyň bir oglunuň ýatdan çykarypdyr. Ýatlatmaly boldy. Ýone häkim bu arçyna täze maşyn wada beren eken. Häkimem Jomardyň bile önüp-ösen oglany.

– Ýör!

Häkim bir görseň-ä, şol bile önüp-ösen, ýumruklaşylyp ulalan oglan ýaly, bir görseňem, däl ýaly. Öňünden syn etseň, başga bir adam, ýeňsesindenem... Adamyň bir-ä gözü, birem ýeňsesi kän üýtgemez eken. Onsoňam, adamyň ýüzünden-gözünden onuň ýeňsesi kän zat aýdar eken.

– Jomart, işler nähili? Doktorlygy haçan goraýaň?

Jomart täze açыşy hakda gürrüň berere adam tapanyna begenip, söze başlady. Yeriň astynam goýmady – üstünem, geçmişinem goýmady – geljeginem. Kärdeşleri ýone ýere oňa «Geodeziá – geologiá – biologiya – filologiya – taryh hem ykdysady ylymlaryň kandidaty» diýenoklar-a.

Häkim bolsa birden onuň sözünü böldi-de:

– Jomart, menlik näme gulluk? – diýip, ullakan depderini öňüne süýşürdi. Jomart ýumşuny aýdaga-da, özem goltugyndan depderçesini çykardy, häzirlendi. Häkimiň nägünlükler bilen pylan institutyna giren, şunça ýyl jan aýaman okan, indem «kakoý-to» birki sany synagdan ýkylyp, institutdan gyraqladylan oglunuň doly salgysyny alyp, Jomart ertesi irden Aşgabada uçdy. Häkimiň oglunuň öňki okuwyna täzeden dikeldip, rektoryň oglunuň kandidatlyk işine kömekleşmegem boýnuna alyp, ýene yzyna dolandy. Häkim täze maşyna hat berdi, Jomart haty getirip, arçyna berdi, arçyn mellege hat berdi, Jomart haty getirip, skladça berdi, skladçy oňa şaly berdi, Jomart şalyny getirip, ot byrgada berdi, ot byrgadam oňa ot berdi, ot gelip, Jomardyň klasdaşynyň gapysyna gütläp düşdi.

Ertesi irden ejesi Jomardy zordan yralap turuzdy.

– Tur, oglum, Ata ýegen gelipdir, seni çagyryar.

...Näçe günüň içhä-içliginden ýaňa kellesi çayyr çeynäbermeli

bulan Jomart, çay-nahardan soň birneme özüne geldi, boş çüýşäni pyrlaşdyryp oturan Ata ýegene seretdi:

– Ýegen, aýdyber!

– Äý, şü daşrakda gulluk edip ýören bir ýegeniň bar. Günde hat ýazýar, «Dat, meni urýarlar, gelin-de äkidiň, ogul gerek bolsa diýip. Şony getirip, golaý-goltumrakda bir çasa ýerleşdirmeseg-ä boljak däl.

– Bilet...

– Bilet taýyn. Birigün uçýas.

Jomart şol alysdaky harby bölümiden ulusy bilen golaýrakdaky bir harby bölümiden ulusyny gürleşdirip, ikisiniňem ýumşuny bitirip, ýegeninem täze bölümde gulluga ýerleşdirip, ýene oba dolandy.

Şol aralykda biriniň toýuny, biriniň sadakasyny sowusdy, iki sany goňşyny ýaraşdyrdы, biriniň öýkeläp giden gelnini höreköseläp yzyna getirdi, biriniň ýiten sygryny tapyşdy, biriniň motoryny oňaryp berdi. Olaram ony hor etmediler. Garaz, bir aýlap Jomardyň burnunyň gzyly aýrylmady, gaýtam, burnuň üstündäki çiš öňküdenem ulaldy.

Jomart bu zähmet rugsadyndanam, öňküleri ýaly, juda hoşal bolup, Aşgabada gaýtdy. Samolýotda uçup barýar welin, nämedir bir zat ýatdan çykan ýaly bolup dur. Oýlanyp otursa, ejesi eken...

...Üç-dört ýyllykda oba gürrüň ýaýrady: «Jomart alkaş bolanmuş». «Wiý!» diýdiler.

Soň bir gün oba onuň özüne derek habary geldi: «Jomart ölüpdir».

«Wah-eý...» diýdiler.

Bolany.

Kömek Kulyýew. Hekaýalar